

Tööleht “Võime tegusid teha?”

Eestkoste ja teovõime piiramine ei ole väga kerged teemad, ent nii mõnigi noor peab juba varakult nendega kokku puutuma. Ning isegi, kui isiklikult veel kokkupuudet pole, siis silmaringi laiendamiseks ning ühiskonnaeluga kursis olemise jaoks on kasulik sellest valdkonnast üht-teist teada. Täna e-tunnis saad teada, mis on täiskasvanute teovõime ja mis puhkudel seda piiratakse või laiendatakse. Lähemalt räägib selles kohtunik ja kohtu esimees Viru Maakohtus Liina Naaber-Kivisoo.

Kasuta töölehte nii:

- enne otseülekannet täida tabel
- otseülekande ajal küsi küsimusi
- peale otseülekannet lahenda kaasus või kirjuta avaldus kohtule

ENNE OTSEÜLEKANDE VAATAMIST TÄIDA TABEL

Mõtle, millisest vanusest alates on lapsed, noored ning täiskasvanud Sinu hinnangul valmis erinevateks tegevusteks.

TEGEVUS	VANUS
jääda üksinda mõneks tunniks koju	
luua endale kasutajaprofiil suhtlusvõrgustikus (nt Facebook, Instagram)	
elada kodus pikemat aega ilma täiskasvanuteta (kui ema või isa töötavad näiteks välismaal)	
olla esimest korda seksuaalvahekorras	
võtta kiirlaenu	
iseseisvalt raha investeerida	
abielluda ja pere luua	

Märgi parempoolsele reale vanus, millest alates on lapsed järgmisteks tegevusteks valmis.

Võrdle tabelit oma pinginaabri tabeliga. Arutage, millised on teie arvates praegu need tegevused Eesti õigusruumis, mida alaealsed veel ilma täiskasvanu loata teha ei saa?

OTSEÜLEKANDE AJAL KÜSI KÜSIMUSI

Selleks, et saada vastuseid enda jaoks olulistele küsimustele saad YouTube'i otseülekande ajal külalisõpetajalt küsimusi küsida. Selleks lisa vestlusesse või palu õpetajal oma küsimus vestlusesse lisada nii: **Kaari 12. klass, Kurtina Kool. Kuidas saada presidendiks?**

Ole küsimust sõnastades viisakas ja täpne. Sinu küsimusi näevad kõik, kes samal ajal otseülekannet vaatavad. Mida varem jõuad küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata.

OTSEÜLEKANDE JÄREL LAHENDAGE KAASUS

Õpetaja jagab laudadele kaasuse (ehk juhtumi) ühelt kunagiselt Riigikohtu kaasuskonkursilt, kus 9.–12. klasside õpilased said ise oma õiglus- ja õigustunnet kasutades juhtumi ära lahendada. Lugege ka teie tekst läbi ning arutage pinginaabriga, kuidas vastaksite teie abistavatele küsimustele.

Abistavad küsimused

1. Milliseid asjaolusid peab kohus otsust tehes arvesse võtma?
2. Kas alaealisel on õigus vabale eneseteostusele (PS § 19)?
3. Kas lapseootel alaealine võib iseseisvalt otsustada raseduse katkestamise üle?
4. Kas alaealise vanematel peaks olema otsustusõigus oma lapse abiellumise üle?
5. Kas alaealisele teovõime laiendamise teel antud võimalus abielluda on üldse vajalik või peaks abieli olema võimalik sõlmida ainult täisealisena?

Arutage seejärel klassis üheskoos, kas kohus peaks Loore teovõimet laiendama, et tüdruk saaks abielluda? Võite teha tahvlile suure tabeli poolt- ja vastuargumentidega. Uksepoolsed õpilased toovad välja vastuargumente, aknapoolsed õpilased pooltargumente.

Vastuargumendid, miks Loore ei peaks saada teovõimet laiendada:	Pooltargumendid, miks Loore peaks saada teovõimet laiendada:

VARIANT 2.

OTSEÜLEKANDE JÄREL KIRJUTA KIRI TEOVÕIME LAIENDAMISEKS

Kirjuta siia või puhtale lehele avaldus lähimale maakohtule oma teovõime laiendamiseks. Vali üks järgnevatest stsenaariumitest:

- 1) Oled veel alaealine, aga soovid abielluda oma partneriga, kellega olete juba 2 aastat koos olnud.
- 2) Soovid laiendada teovõimet, et oma auhindu noppinud õpilasfirmast (mõttele ise välja, milline see ÕF olla võis) arendada välja päris ettevõtte. Selleks on sul vaja luba kuuluda ettevõtte juhatusse ja viia iseseisvalt läbi pangatoiminguid.

AVALDUS TEOVÕIME LAIENDAMISEKS